

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΣΕΡΔΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η : Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Οι προτάσεις παρατάσσονται, τοποθετούνται ισότιμα ή μια δίπλα στην άλλη (**κύρια με κύρια, δευτερεύουσα με δευτερεύουσα**) και συνδέονται με τους παρατακτικούς συνδέσμους που είναι:

Συμπλεκτικοί : και , ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ

Αντιθετικοί : μα, αλλά, παρά, ωστόσο, όμως, μόνο

Διαχωριστικοί ή διαζευκτικοί : ή, είτε

Συμπερασματικοί : ώστε, λοιπόν, άρα, επομένως (μετά από τελεία ή άνω τελεία)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Στην περίπτωση αυτή οι προτάσεις δεν είναι ισοδύναμες, αλλά έχουμε **δευτερεύουσες που εξαρτώνται από κύριες, ή δευτερεύουσες που εξαρτώνται από άλλες δευτερεύουσες.**
Ως υποτακτικοί σύνδεσμοι χρησιμεύουν οι παρακάτω :

Ειδικοί : ότι, πως, που

Χρονικοί : όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν, μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, όποτε, ενόσω, κάθε που

Αιτιολογικοί : γιατί, επειδή, αφού, διότι, που

Υποθετικοί : αν, σαν άμα

Τελικοί : να, για να

Βουλητικοί : να

Αποτελεσματικοί : ώστε, που

Διστακτικοί : μη, μήπως

Εναντιωματικοί : αν και, ενώ, μολονότι, μόλο που , και που, που, και ας, ας

Επίσης, υποτακτικά συνδέουν και **οι αναφορικές αντωνυμίες και επιρρήματα** : που, ο οποίος, όποιος, όσος, όπου, όπως, όσο κλπ

Οι ερωτηματικές αντωνυμίες και επιρρήματα : ποιος, τι, πόσος, πού, πώς, πόσο, πότε κλπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ 1

Στην περίοδο που ακολουθεί να χωρίσετε τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις και να επισημάνετε τους τρόπους σύνδεσης :

Με μεγάλη καθυστέρηση δοκίμασα να αποκτήσω κινητό τηλέφωνο, νιώθοντας στο μεταξύ φριχτά αναχρονιστική, φριχτά μόνη .Αποφάσισα ότι η αγωνία για την κόρη μου ήταν αρκετά σοβαρός λόγος για τέτοιου είδους καινοτομίες κοινωνικής συμπεριφοράς – αν και οι λόγοι που σπρώχνουν τον καθένα μας να αγοράσει συσκευή κινητής τηλεφωνίας είναι καθαρά υποκειμενικοί τελικά .

Γνωστός επιχειρηματίας μου έλεγε ότι απέκτησε κινητό , επειδή δεν ήθελε να τον βλέπουν οι υπάλληλοί του να περιμένει στην ουρά στα καρτοτηλέφωνα και να νομίζουν ότι έπεσε έξω η επιχείρηση, αφού το αφεντικό δεν διαθέτει κινητό .Πράγμα που σημαίνει ότι το κινητό τηλέφωνο είναι το υπ' αριθμόν ένα εξάρτημα της καθημερινής ζωής που δηλώνει ότι όλα πάνε καλά, ότι δεν είσαι αλλόκοτος, δεν βρίσκεσαι στα όρια της φτώχειας και δεν ανήκεις στην εποχή των σπηλαίων .

Α. Μιχαλοπούλου : αντιεπικοινωνιακά (απόσπασμα – εφημ. Καθημερινή)

ΕΡΓΑΣΙΑ 2

Στο επόμενο κείμενο υπάρχουν προβλήματα, καθώς λείπουν οι κατάλληλες συνδετικές λέξεις ή φράσεις. Να τις προσθέσετε ξαναγράφοντας το κείμενο από την αρχή και προσπαθώντας όσο μπορείτε περισσότερο να δημιουργήσετε υποταγμένο λόγο :

Το προηγούμενο Σαββατοκύριακο αποφασίσαμε με την παρέα των φίλων μας να δούμε την ταινία «Στη Ρώμη με αγάπη » .Είναι η νέα σκηνοθετική δουλειά του ταλαντούχου Γούντι Άλλεν .Πρωταγωνιστούν, εκτός από τον ίδιο, μια πλειάδα γνωστών ηθοποιών. Είναι ο Τζέσε Άιζενμπεργκ, ο Ρομπέρτο Μπενίνι, η Πενέλοπε Κρουζ και άλλοι.

Ένα ατυχές γεγονός ματαίωσε την αρχική μας πρόθεση. Φτάσαμε στο ταμείο του κινηματογράφου. Υπήρχε μια τεράστια ουρά. Περιμέναμε υπομονετικά .Ξαφνικά δύο από τους φίλους μας ένωσαν πόνο στο στομάχι. Είχαν προηγουμένως καταναλώσει γιαούρτι παγωτό. Επέμεναν να δούμε την ταινία. Οι υπόλοιποι διαφωνούσαμε. Πλησιάζαμε στο ταμείο. Ο πόνος γινόταν εντονότερος και τελικά ανυπόφορος. Δεν τους εγκαταλείψαμε, εννοείται. Φύγαμε όλοι για το πλησιέστερο νοσοκομείο. Ήταν φανερό. Είχαν υποστεί τροφική δηλητηρίαση .

ΕΡΓΑΣΙΑ 3

Συμπληρώστε τα κενά με τους ζητούμενους τρόπους σύνδεσης :

- Α.)Μείνε μαζί μας, κάθισε ήσυχα (παράταξη)
Β.) Φοβάται χάσει τη δουλειά του (υπόταξη) αναγκαστεί (παράταξη) καταφύγει στη φροντίδα της Πρόνοιας (υπόταξη) .
Γ.) Αποφάσισα..... (υπόταξη).
Δ.) Ήθελε τόσο πολύ αυτό το ταξίδι , (υπόταξη).
Ε.) Κέρδισε το στοίχημα (παράταξη)

Ενότη. 1^η, Δ : η επιλογή της λέξης

Κείμενο (απόσπ.) : «Κι όλα γύρω σου είναι φως...»

Νερά σμαραγδένια, βαθυκύανα, ρυτιδωμένα απ' το αεράκι ή καθρέφτες, παραλίες αγκαλιές θηλυκές, και βράχοι αγέρωχοι αρσενικοί, στις αμμοθίνες θυμάρια και μυρωδάτες λυγαριές, καπαριές να χύνονται απ' την πέτρα και να αιωρούνται πάνω απ' το κύμα, βότσαλα λευκόγκριζα γλυμμένα κόκαλα αρχαίων ζώων, και άμμος χρυσή, άμμος λευκή, ρυζάτη, πουδρα, και πάντα φως, όλα γύρω λιώνουν στο φως.

Πλούσιος πάντα ο τόπος, γενναιόδωρος. Δημοκρατικός. Δίνεται σε όλους, δίνει τα ουσιώδη: ομορφιά και συνείδηση. Δίνει· μα πρέπει να μπορείς να λάβεις. Να μπορείς να αναγνωρίσεις το δόσιμο, να αντιληφθείς το δώρο, να λάβεις τη χάρη· για να απολαύσεις και να ταπεινωθείς, για να χαρείς και να υψωθείς. Και να σκεφτείς.

Να σκεφτείς τη χάρη και το προνόμιο αυτής της φυσικής δημοκρατίας. Και να σκεφτείς τι κάνεις για να τη στερεώσεις και να τη βαθύνεις, να τη σώσεις ακέραια, όσο γίνεται, για να την παραδώσεις στους άλλους που ακολουθούν...

Ο χειρότερος εχθρός αυτού του γενναιόδωρου τόπου είναι οι άνθρωποί του, αυτοί που απολαμβάνουν τα δώρα του. Οι μισοί απ' αυτούς έχουν συνωστιστεί σε ένα λεκανοπέδιο, σε έναν τόπο θείο κάποτε, τιμεντωμένο τώρα και εχθρικό. Ζουν κλεισμένοι σε αυτοκίνητα, με τεχνητό φωτισμό, αποκομμένοι από ρίζες και μέλλον, αποκομμένοι από την ενδοχώρα, τα νησιά, τους ανέμους και τα βουνά· ο τόπος είναι τοπίο πια, πακέτο προς κατανάλωση· ο τόπος άψυχος, άσαρκος, χωρίς ιστορίες και μύθους· ο τόπος είναι real estate: Εδώ πόσο πάει το στρέμμα; Ρωτάει τον ταβερνιάρη καθώς ρεύεται.

Ακόμη κι όταν θαυμάσει τον τόπο - τοπίο, όταν γευτεί προσώρας τα δώρα του, αυτός ο άνθρωπος σκέφτεται αμέσως πώς να 'χε ένα οικόπεδο να χτίσει, όχι πώς να χαρεί αυτό που του προσφέρεται δωρεάν· σκέφτεται να επιβληθεί, να γίνει κυρίαρχος, σπιτούχος, ιδιοκτήτης θέας. Δεν μπορεί να αρκεστεί στα μοναδικά δώρα του καλοκαιριού, να χορτάσει μες στην απλοχωριά της αυγουσιτιάτικης δημοκρατίας· δε θέλει απλά να υπάρχει, θέλει να έχει.

Γυρνάμε την πέτρινη έξω Μάνη, γυρνάμε τη θηλυκή Φοινικούντα, γυρνάμε τα ανάλαφρα Κυκλαδονήσια, παντού αντικρίζουμε οικοδόμηση, γιαπιά, μπετά, καφετέριες, αυτοκίνητα, δρόμους για αυτοκίνητα. Και αγωνία για τη σεζόν, την τουριστική βεβαίως : ο τόπος είναι για πούλημα.

Εδώ παραπάνω ο οικισμός λέγεται Γερμανικά, μας λένε. Οι Γερμανοί ήρθαν κι αγόρασαν χωράφια και ελαιώνες, έχτισαν σπίτια, οργανώθηκαν, ζουν εδώ. Οι ξένοι χτίζουν ωραία σπίτια, αρμονικά, αναστηλώνουν τα παλιά. Όπως στη Νάξο, όπως στην Πάρο, όπως στα Δωδεκάνησα... Φαίνεται ότι οι ξένοι αγαπούν τον τόπο σαν τόπο, όχι σαν τοπίο ή σαν οικόπεδο.

Γυρνάμε στην Αθήνα. Ευγνώμονες για τα δώρα που μας χαρίστηκαν, αλλά και μ' ένα κέντρισμα. Είμαστε κατώτεροι του τόπου· ανάξιοι να τον αφουγκραστούμε και να τον ζήσουμε αρμονικά, δημιουργικά, ευφορικά. Είμαστε ικανοί μόνο να τον καταναλώσουμε βουλιμικά, αρπακτικά, κυριαρχικά, ανηδονικά εντέλει. Σαν αδιάφοροι τουρίστες ή σαν άπληστοι οικοπεδούχοι. Και στις δύο περιπτώσεις χαμένοι: η ομορφιά περνάει πλάι μας και δεν τη γευόμαστε· η ομορφιά δίδεται δωρεάν, αρκεί να την αναγνωρίζεις και να τη δρέπεις, όσο κρατάει, όσο δίδεται.

Νικος Γ. Ξυδακης (εφημ.Καθημερινή)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Αντικαταστήσετε κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου με την αντίστοιχη συνώνυμη και στη συνέχεια απαντήστε γραπτά στο τετράδιό σας εάν η αντικατάσταση αυτή επηρεάζει το ύφος του συγγραφέα .
2. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο , η σχέση του Έλληνα με τον τόπο του και ποια η σχέση με τον τόπο των ξένων που επιλέγουν να χτίσουν σπίτια στην Ελλάδα ; Να συμβουλευτείτε για το θέμα αυτό και το κείμενο 13 του σχολικού βιβλίου .Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε μια παράγραφο 150 – 200 λέξεων χρησιμοποιώντας σύγκριση – αντίθεση .

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η

Ε : ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Η μετα-ολυμπιακή Ελλάδα των «άλλων» (απόσπασμα)

Του Δημητρη Ρηγοπουλου

... Αλλά αυτή είναι η δικιά μας Ελλάδα, η Ελλάδα που φτιάχνουμε στο δικό μας μυαλό, ζώντας από πολύ κοντά τις αντιφάσεις, τις παραμορφώσεις και τα καθημερινά θαύματα ενός μικρού τόπου. Η Ελλάδα με τα δικιά μας μάτια. Υπάρχει, όμως, και η Ελλάδα των «άλλων». Για την ακρίβεια, η Ελλάδα όλων των «άλλων», όπως διαμορφώνεται μέσα από πολύ πιο σύνθετους μηχανισμούς παραγωγής και αναπαραγωγής αντιλήψεων, στερεοτύπων, μύθων. Ποια Ελλάδα, λοιπόν, υπάρχει εκεί έξω, τέσσερα χρόνια μετά τους Αγώνες της Αθήνας; Είμαστε μία ελκυστική «ιδέα» σαν χώρα; Επιβιώνουν τα παλιά κλισέ; Θα μπορούσε κανείς να μας πάρει στα σοβαρά και να σκεφτεί να φτιάξει εδώ τη ζωή του; Πολύ φιλόδοξα τα ερωτήματα και απειροελάχιστο το δείγμα που προήλθε από μία ανώνυμη δεξαμενή ανθρώπων, με μικρότερη ή μεγαλύτερη «ελληνική» εμπειρία πίσω τους.

Τοντ Πιρς

Έλλειψη επαγγελματισμού

Ο Τοντ Πιρς ήρθε στην Ελλάδα το 1994, σ' έναν από τους πρώτους σταθμούς της διπλωματικής του καριέρας. Σήμερα έχει επιστρέψει στην Ουάσινγκτον. «Πριν έρθω και εγκατασταθώ στην Αθήνα είχα μία πολύ εξωραϊσμένη εικόνα της Ελλάδας με νωχελικά μονοπάτια που οδηγούσαν σε ωραίες παραλίες, πολύ πράσινο και υπέροχα ανακαινισμένα νεοκλασικά σπίτια. Η χώρα αποδείχθηκε τελικά πολύ ομορφότερη σε σχέση με τις αρχικές μου προσδοκίες και η Αθήνα πολύ πιο άσχημη. Οι Έλληνες έμοιαζαν να μην έχουν συνείδηση του τι έχουν στα χέρια τους, σαν να ήθελαν να καταστρέψουν τη χώρα τους πετώντας σκουπίδια στο δρόμο ή χιτίζοντας αποκρουστικά σπίτια σχεδόν παντού. Ταυτόχρονα, συνάντησα πολλούς ιδιαίτερα ευγενικούς, έξυπνους και γενναιόδωρους ανθρώπους».

Προσαρμόστηκε γρήγορα στον ελληνικό τρόπο ζωής και αυτό το κομμάτι του λείπει κάθε μέρα. Αντίθετα, δεν προσαρμόστηκε ποτέ στον τρόπο δουλειάς στην Ελλάδα. «Για να είμαι ειλικρινής, διαπίστωσα μία τεράστια έλλειψη επαγγελματισμού: στην ακαδημαϊκή ζωή, στη δημοσιογραφία, στα καταστήματα. Η ιατρική περίθαλψη ήταν εκπληκτική, αλλά μιλάμε για την εξαίρεση. Όταν μιλούσα με Έλληνες φίλους μου για τις εμπειρίες τους στον επαγγελματικό τομέα, έμενα με την εντύπωση ότι υπάρχει πολύς κόσμος που προσπαθεί να ξεφύγει χωρίς να πληρώνει όσα του αναλογούν ή χωρίς να τα πληρώνει επαρκώς. Επίσης υπάρχει έλλειψη συνέπειας, πολλοί άνθρωποι σου υπόσχονται διάφορα και στο τέλος δεν κάνουν τίποτα». Θα ερχόταν να ζήσει μόνιμα αλλά μόνο ως συνταξιούχος, που ακόμα είναι μία πολύ μακρινή προοπτική. «Εως τότε θα την επισκέπτομαι όσο πιο συχνά μπορώ». Στην τελευταία του επίσκεψη στην Ελλάδα βρήκε μία Αθήνα «πολύ πιο καθαρή, πιο εύκολη, πιο κοσμοπολίτικη».

Εφημ. Καθημερινή (2008)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ποια άποψη για την Ελλάδα και τους Έλληνες προβάλλει ο αφηγητής στο πιο πάνω κείμενο και με ποια επιχειρήματα την υποστηρίζει ;
2. Συμφωνείτε μαζί του ή όχι ; Υποστηρίξτε τη δική σας άποψη .